

Cartea Eroilor

de V. Brantse

Incă dela începutul verii, asociația culturală Astra a luat dispozițiuni ca fiecare cerc cultural al despărțămintelor sale să alcătuiască o „Carte a Eroilor din actualul războiu”. Pe lângă fotografiile celor căzuți pentru reîntregirea hotarelor noastre pe nedrept sfâșiate, această carte va cuprinde o scurtă biografie a eroilor și va menționa întâmplări semnificative de pe câmpul de onoare.

Acest fel de a cinste amintirea celor ce și-au jertfit supremul lor bun pentru onoarea, liniștea și reîntregirea patriei are o îndoită însemnătate. Susține viu cultul eroilor, pentru ca numele lor să treacă cu cinste din genunche în genunche de om și astfel ei să trăiască, dincolo de vremelnicele granițe pământene, în amintirea recunoscătoare a urmașilor, dar mai ales această inițiativă urmărește un adânc scop educativ.

Existența acestor cărți în toate cătunele, în toate satele, în toate orașele va contribui la călirea multor suflete, va deschide perspective de viitor generațiilor tinere.

Când cu degetul tremurând de emoție copiii vor întoarce filele acestor cărți și vor desluși chipuri, nume, și fapte, păstrate cu sfințenie ca potirul cuminecăturii, ei vor înțelege că deasupra măruntelor întâmplări de fie care zi există permanențe istorice, care dau un rost mai adânc existenței noastre. Ei vor înțelege că numai aceia trăiesc cu adevărat, care și-au închinat viața unor țeluri superioare. Morții pentru patrie sunt mult mai vii decât atâtea ființe pământene, ce se mărginesc să facă doar umbră pământului. Cine n'a deslușit în viața chemări ce vin de dincolo de lumea intereselor noastre imediate, cine n'a nutrit în suflet niciun ideal, cine nu este capabil să se dăruiască pentru o idee, acela nu poate să spună că a trăit cu adevărat.

Tineretul, răsfoind aceste cărți, va desluși rosturile mai adânci ale vieții. Atunci vor înțelege unii căți morți băbăie în preajma noastră, căutând să agonisească bunuri zadarnice, iar lumina vieții adevărate cum răsare din fapta desinteresată a celor căzuți pentru interesele superioare ale neamului.

Iar Cartea Eroilor va servi de îndreptar în viitor.

Citiți cel mai vechiu ziar
Gazeta Transilvaniei

Noul an școlar

de I. Bozdog

Cu o întârziere explicabilă și necesară de trei săptămâni școlile își reiau firul întrerupt în vară.

Munca încordată ce a trebuit s'o depună atât învățătorii și profesorii pentru suplinirea celor plecați ca și simțita contribuție a tineretului școlar în birouri, întreprinderi, în agricultură, în adunarea și prepararea diferitelor plante medicale explică în deajuns necesitatea acestei întârzieri.

Cetele șglobii ale copilașilor se apropie cu sială de astădată de curtea și ușa școlilor. Pe fețele lor trece o umbră schimbătoare și întrebătoare, dacă bunul lor învățator va mai apare și-i va lua în primire părintească așa cum făcea și altădată, ori poate locul lui i-l va ține altul, sau vor trebui să se înghesuiască mai mulți în aceeași clasă și munca alor 2-3 să fie făcută de unul reîntors dela marea datorie la munca istovitoare de luminător.

Cei mai mari din școlile secundare sunt și trebuie să fie și mai conștienți de seriozitatea și greutatea vremurilor prin care trece neamul, de aceea se poate citi din ochii lor și îngrijorarea și dorul de muncă ce-i apropie de școală.

Sosesc și studenții universitari, mulți purtând tunica de ostași, iar alții mai tinerei, dar toți cu dor de muncă și lumină. Vremurile de astăzi cer mai multă seriozitate și mai accentuată disciplină întregului neam și deci și tineretului școlăresc.

Este poate inutil să reamintim și noi, aceste lucruri, totuși inima de cetățeni și români ne face să privim și să îmbrățișăm cu îndoită căldură cetele de tineri ce se apropie de altarul muncii și să le arătăm ce dorește neamul dela fiii săi.

Niciodată, ca astăzi, nu se cere tuturora și deci și tineretului de toate categoriile și vârstele, mai multă râvnă în muncă, mai severă ascultare de îndrumători și mai necondiționată supunere disciplinei școlare și naționale.

De felul cum va munci dascălul și de puterea de asimilare și supunere a tineretului depinde viitorul țării.

Câtă lumină și dragoste vor aduna în inimi astăzi, atâta vor lumina și încălzi ființa neamului mâne. Din tineretul de astăzi vor ieși conducătorii buni sau răi de mâne. De aceea, în aceste zile de cumpănă a viitorului neamului eroismul și spiritul de sacrificiu al zecilor de mii care înscriu cu viața lor voința de onoare și traiu mai fericit al neamului pe câmpul de onoare trebuie să fie egalat de cuminenția și dorința de a fi cât mai bine pregătiți pentru ziua de mâne, când din ruinele războiului școlarii de azi vor trebui să închege noile cadre de viață națională.

Nici o șoaptă și nici un îndemn venit din afară să nu se apropie de inima tineretului, căci este otravă ce ne strecoară în inimi dușmanul din afară.

Cu toate greutatele firești vremurilor de astăzi tineretul trebuie să se simtă fericit și mândru că se poate instrui în toată libertatea și în toată dragostea dascălilor săi.

Dureroasă este numai soarta acelor frați care vor trebui să rămână fără lumina cărții și fără căldura inimii dascălești, fiind înstrăinați de izvoarele luminii.

În vetrele multor școli românești s'a stins candela iubirii și de pe catedră a amuțit dulcele glas învățat din casa părintească.

Aceștia vor trebui să se mângăie cu învățăturile sfinte ale slujitorilor bisericilor și să-și mențină legătura cu neamul învățând în condiții mai neprielnice dela cei mai în vârstă ai casei.

Unii vor intra în școli străine, unde din neadevărul și jignirea mândriei lor vor trebui să învețe a-și iubi și mai mult neamul, a răbda și lucra cu nădejdea învierii, ce va să le vină.

Conștiința latinității Românilor pe timpul lui Ștefan cel Mare

de A. A. Mureșianu

Din cronicile noastre vechi și din documentele timpului, scrise în limba oficială slavonă a țării românești, nu putem afla aproape nici un indiciu despre ideea ce o aveau contemporanii români ai marelui erou moldovean despre latinitatea neamului lor. Totuși scrierile și documentele străine și mai cu seamă analele istoricilor poloni ne dovedesc că conștiința latinității Românilor, a cărei descoperire se atribuie de obicei cronicarilor moldoveni din veacul al 17-lea, apăruse în Moldova încă în epoca lui Ștefan cel Mare.

Istoricul polon Orichovius (Orzechowsky) ne spune că Moldovenii care se numeau ei înșiși „Romani”, erau numiți de Polonii acelei vremi „Wloszy”, „pentru originea lor italică” și că „ei nu se deosebeau mult prin firea, obiceiurile și limba lor de cultura Italiei” și din cele relatate de el reiese că conștiința originii romane exista și la supușii marelui domn al „Daciei Marii” — căci așa numește Orzechowsky Moldova — și că raporturile sale excelente cu statele italiene și mai ales cu Veneția erau dictate și de acest sentiment.

Constatarea că „Valahii nu se deosebesc mult de felul de traiu și de firea Italianilor” o făcuse și Italianul contemporan, abatele Ruggiero. Faima despre originea romană a poporului românesc pătrunsesse, de altfel, în Europa deodată cu faima vitejiei sale încă în epoca Corvinilor. Conștiința acestei origini luase la lăncu Românul de Hunedoara forme concrete încă în deceniul al 4-lea al veacului clasic al Renașterii în timpul când se găsea în solda ducelui de Milano și după cum ne spune istoricul Bonfini el însoți pe regele Sigismund în Italia, ca „să viziteze țara strămoșilor săi stăpânitorii lumii”.

Iar Matei Corvin nu făcea mai puțin caz de originea romană a fami-

Continuare în pagina 3-a

FOILETONUL
„GAZETEI TRANSILVÂNIEI”

CRONICA LITERARA

de Aurel Marin

MATEI ALEXANDRESCU: *Vămile văzduhului*. Poeme la 6 desene de Mac Constantinescu. Colecția „Universul literar”. București, 1942.

Volumul de față e al patrulea din cariera lirică a domnului Matei Alexandrescu și el nu se deosebește prea mult de cele anterioare, oglindind deopotrivă toate promisiunile și toate scâderile. Sunt, de bună seamă, unii scriitori care își desăvârșesc opera odată cu trecerea anilor și aceștia sunt cei mai mulți, pe câtă vreme cei din categoria lui Rimbaud se pot număra mai cu ușurință, din întreaga tagmă.

D-l Matei Alexandrescu cultivă o poezie de fineți, din care nu lipsesc unele rare distonări. Poate întrebuițează un stil prea lucrat, cu note forțate, în așa fel că sentimentul pălește.

Vom arăta, mai departe, că d-sa știe să scrie și, atunci când se supune unor riguroase canoane, dă elocvente dovezi. Dela început suntem obligați să insistăm asupra unui obicei care se pare că e generalizat, în vremea de azi, ajungând o adevărată modă.

E vorba de o tehnică a versificației din care se elimină claritatea. Se pune mare preț pe formă: forme sintactice, cuvinte rare, sentențe filosofice

care nu sunt urmărite în consecințele lor, etc.

Așa ajungem la versuri ca:

Timpul scutură spicul poverilor
Cum scutură câinii din deșertăciune.
Spaima se strânge — brătară furtunii —
Viermii culeg amintiri mai duioase
Și rod în neștire frunza cununii...
Și ninge 'n uitare cu pudră de oase.

Nu înțelegem bine de ce ar scutura câinii și nu oamenii din deșertăciune; și dacă mai tolerăm ca spaima să fie o brătară a unei nejustificate furtuni cu greu ne putem imagina niște viermi care „culeg amintiri mai duioase”.

Să nu ni se ia în nume de rău că disecăm o poezie. Sunt și poezii care nu se judecă. Atâtea din versurile lui Paul Valéry și atâtea chiar din ale lui Eminescu ne încântă și nu le mai cântărim, dar asupra lor ne aplecăm cu generozitatea inimii și ne trezim că ne rămân în minte cadențele lor inimitabile, fără voie.

INSTANTANEE

Tigani nomazi

Intr'una din zilele trecute văzui vreo cinci căruțe cu coviltir staționând într-o stradă foarte frecventată. Un sergent parlamenta aspru, gesticulând în fața țiganilor care căutau să-l convingă, dar, omul ordinei se arăta foarte intransigent. În cele din urmă, faraonii prinseră de hățuri calii, tot atât de amărâți ca și ei, și se îndreptară spre partea opusă, spre periferie. M'a cuprins mila și mi-a apărut în minte un tablou văzut cu câțiva ani înaintea.

Era o zi posomorită și rece. Căzuse zăpadă din belșug și acum un vifor năpraznic învăluia zăpada aceasta clădind mormane mari pe tot întinsul peisajului alb ce mărginea de-o parte și de alta linia ferată. Câte un vârtej de vânt răscolind puzderia de fulgi proaspeți și ușori ce încă nu prinseseră cheag de-a-supra păturei vechi de omăt, întindea în fața geamurilor dela vagoane o perdea albă, deasă, acoperind priveliștea de tot. Ici colo, când se rupea perdeaua, vedeai trozenele de nea și pustiul din care se ștersese acum orice urmă de viață.

În acest pustiu, la capătul unei mici dăbrăvi sgâlțâită din răspuțeri de crivăț, își întinseseră corturile o ceată de țigani nomazi. Erau vreo șase corturi. Pânzele fixate în mijlocul zăpezii abia rezistau vântului. Acum-acum credeam că vor fi date peste cap aceste subrede adăposturi, desvăluind ochilor noștri mizeria dinlăuntrul lor. Vreo șase căruțe erau înfipte și ele în omăt până dinsus de roate și tot atâtea perechi de cai legați de care, fără nici o acoperitoare pe ei înfrunau forța viforului cu bițele lor trapuri chinuite. O compătimire adâncă am simțit atunci pentru toate făpturile acestea nenorocite și cum mă aflam în compartimentul bine încălzit al trenului accelerat plecând capul rașinată c'am putut cânti cântăva împotriva sorții mele.

În legătură cu icoana de mizerie omenească zugrăvită mai sus îmi aduc aminte de unele știri macabre apărute cândva în ziare și care citindu-le simțeau fiori reci prin șira spinării. O bandă de țigani nomazi compusă din 26 membri, dintre care 12 bărbați iar restul femei și copii, a trimis pe jumătate cealaltă 12 oameni. Dar ce e mai îngrozitor e faptul că aceste bestii se hrăneau cu carnea victimelor.

Orice femeie sau bărbat singuratic ce întâmplarea îl scotea în drum bandei lui Filko, așa se numea căpetenia, era ucis și apoi preparat după diferite rețete.

Așa mărturiseau la interogator țiganii zâmbind cu cinism. Aceiași oameni sau frații celor ce degerau pe câmp, în corturi.

Ecat. Pitiș

Timoteiu Cipariu, gazetar

de Șt. Manculea

— Urmare. —

Nu - nice măcar o centesimă. Editorul acestei foite, mai înainte de a întreprinde această operă, din partea sa a concurs, precum bine-și vor aduce aminte redactorii unor foi politice și literare — deși nu mult, dar tot a concurs multșor la ziaristica română, pe când corespondenții erau încă foarte rari.

Ear lui, acum, ca și la 1847—8, ei bine, cum i-a corespuns publicul scriitor? Putem zice, cu nimica, pen-trucă afară de unul-doi, atunci ca și acum, alții nu au mai concurs cu nici măcar o literă la aceste întreprinderi literare.

Ași zice, că una din două: au că nu vor, au că nu pot. A zice: că nu pot ar fi un neadevăr neescuzabil. A zice: că nu vor e mai probabil, de nu cumva mai este și un tertium.

Redacțiunea prezentă, nu se află în stare materială de a promite remunerațiuni din venitul acestei foi, spre a-și câștiga corespondenții, — ear a promite din alte venituri, încă nu ne vine la socoteală.

Rămâne dar, că sau redacțiunea de acum să mai rămână încă, nu știu până [când], rob înlănțuit, obligat de a scrie pe tot anul aproape 100 coale manuscris, compus și decopiat cu o mână singură — sau poate urându-i-se în urmă de atâtea osteneală să mai pună peana jos.

Am mai putea să adaugăm la aceasta și alte motive mai multe și dureroase, — însă cele de mai sus credem, ar fi de ajuns pentru a justifica afirmațiunea noastră, că zilele acestui organ sunt numărâte.

Să mai facem o probă încă un an, mi-a zis oarecine, cine știe, dacă nu se vor muia inimile și vor concura mai cu zel într-o formă și într'alta, spre mulțumirea editorului, ca să nu mai fie tot editor, ci la urmă redactor.

Prea bine, un an nu e un cap de țară, vreau să zic: o eternitate. Să facem dar și această experiență. Și apoi ce va vrea Dumnezeu. Anul prezent pentru noi s'a terminat: cel viitor ne stă la ușă, și numai decât vom cunoaște, ex unque leonem*.

Cel dintâiu care a regretat această izbucnire de sinceritate a fost tocmai T. Cipariu, care aduce la cunoștința cititorilor în un alt număr al foi sale, că va cauta — cu toate piedecile ce-i stau în cale — să editeze cât mai regulat Archivul. Fagaduiala însă nu ș-a putut-o ține așa cum ar fi dorit. Sănătatea sdruncinată greutățile financiare, lipsa de colaboratori și lupta începută contra curentului latinist reprezentat prin Cipariu, l-au silit pe redactorul Archivului, să oprească de-o-camdată — până la vremuri mai bune, socotea el — apariția acestui organ de publicitate. Cititorilor și prietenilor lui le comunică vestea în nr. 40 al Archivului dela 25 Noemvrie 1872, sub forma acestui

„Epilog

Necesități a întrerupe edițiunea Archivului, acum doi ani de zile cu puțină excepțiune, dar și acum încă neputând prevedea dacă vom mai putea continua cum am dori și am dorit și până aci, ne simțim îndatorați, pentru cazul când acest număr ar fi cel din urmă al Archivului, a da aci oarecare comput despre activitatea noastră până acum, și o ochitură asupra stării prezente a acelei părți literare românești, carea este obiectul acestei foi literare.

În programa noastră ne restrânsăm numai la filologia și istoria națională, dar totodată ne-am ocupat, din când în când, și cu anticitățile romanelatine, fiind de convingerea că istoria și limba românească nu începe numai dela Gelu, Dragoș și Radu-Negru, ci e continuarea istoriei romane-latine și a filologiei latine-italice, încă mai din sus de Aurelian și Traian, și că limba și națiunea romană din provinciile dacice e numai o ramificațiune a limbii și gîntei italice romane, a căruia origine se pierde întru întunecul timpurilor antehistorice, pe câmpii Lațului și Ausoniei.

Acest punct de vedere în care filologia și istoria noastră apar în cea mai strânsă legătură, ne impune obligațiunea de a le și trata împreună, și a nu le despărți una de alta, din care cauză am dat și acestei foi titlul pus în fruntea fiecărui număr.

Era de dorit și dori-am și noi din tot sufletul, ba încă și speram, ca cu ajutorul bărbaților de litere vom da în decursul periodului, pe cât va dura această foaie, nu numai notițe, documente și monumente, dar și tratate întregi filologice și istorice, care să lumineze mai multe puncte din sfera lor până acum obscure sau dubii, însă și care să scoată la lumină și alte puncte până aci neștiute sau necunoscute.

Însă cu durere recunoaștem, că în acest respect ne aflăm înșelați, încât ajutorul literar ne-a lipsit mai de tot, și prospectul nostru întru atâtea rămase numai iluziune, ale căreia urmări au fost, precum se vede, destul de triste, încât nice noi nu am putut îndeplini după dorință propusul și promisul nostru: și tot ce am dat a fost mai mult o colecțiune de materiale, decât o prelucrare științifică și în mod exauritor.

— Va urma —

Armata plugarilor nu trebuie să fie mai prejos decât armata de pe front.

Plugari! voi dați pe ogoare bătălia producției agricole, așa cum ostașii pe front dau bătălia apărării țării.

Doine și strigături hunedorene

Somnu-mi-i și pic de somn
Și n'am unde să adorm...
Numai la mândruța 'n vale
Arde-un pic de lumânare.
Mă dusei până la ea
Ca să-i scutur fereastra
Și fusei puțin cam beat
Că prea tare-am scuturat,
De bărbatul s'a sculat:
— Tu miere, tu nevastă
Cine bate la fereastră?
— Măi, bărbate bat-o vina
O fi mâța lu vecina...
— Tu miere, tu urgie
Mâța nu-i cu pălărie,
Nici mărtașul n'are țundră
De ne face 'n casă umbră.
— Măi bărbate, nu fi prost
C'acela-i cănele nost.
— Tu miere, tu obială
Lasă-mă să ies afară
Să fac mâța de ocară...
— Ba, bărbate nu ieși
Că mi-i că ti-i potopi...
Lasă-mă mai bine eu
Că mie nu-mi pare rău...
Uite-aici perna și patul
Doarme până te ia dracul...
(Auzită dela Nicuța Păcurar-Zlaști).

Fie mândra cât de mândră
Dacă la tîni nu se uită
O lași focului și pace
Și de ea nu îți mai place...

Aseară 'nserci pe coastă
Mândră pe la casa voastră;
Auzii cântii lătrând
Pe maică-ta blestemând,
Blestemând mândro la tine...
Tu mândruța, draga mea,
Spune tu la maică-ta
Să 'ngrădească ulița
Tot cu lin și cu pelin
Ror noi să ne în'âlnim:
Săptămâna rare ori
Tot pe zi de două ori,
Sâmbăta numai odată,
Dumineca ziua toată...

Foaie verde foicea...
— Tu nevastă, draga mea,
Eu la moară când te măn
Abia leg sacul de plin.
Tu când îl aduci 'napoi
Gol e de-un sfântar, de doi.
Apoi când e lîună nouă
Gol e de o palmă, două...
— Taci, bărbate, și-mi dă pace
Și mie ciudă nu-mi face:
Niciăieri nu pică multă
Ca unde-i crășma făcută.
Știi tu rîndul la miere;
Nu se satură c'o fele*)
Apoi când e lună nouă
Nu se satură cu două
Iară când e luna veche
Nu se satură cu șapte...
(Auzită dela badea Lorinț-Boanbă).

Culese de Nicolae M. Isac

*) jumătate litru.

Câte versuri din marii poeți n'am memorat, fără să ne gândim vreodată ca să ne întrebăm: Ce-au vrut să spună, autorii, aici?

Versul însuși nu ne dă voie să ne punem astfel de întrebări.

Poezia de obște deschide însă porțile pe care nu întărim să le deschidem fie că scărțâie sau nu canaturile.

D-l Matei Alexandrescu e un virtuos al formei căreia îi sacrifică, — pare-se cu bună știință — multe din bunele gânduri ce le nutrește.

Iată o admirabilă strofă, din care nu pornește și fiorul necesar unei transfigurări:

Cuptoarele mistuiau zilele și nopțile,
perechi, perechi,
Oamenii treceau prin lume, ca 'ntr'un
exil, fără ei.

Vieța nu mai prețuia
Rar câte unul o da, cu noroc, pe o
floare de tei.

Mai departe ni se spune că:
Tristețile se arcuiau ca niște păstrăvi
jucăuși.

Evident, e o imagine neconcludentă.

Haiducească e o compoziție severă, dacă nesocotim versul vulgar:

Pentru nepoatele lui îndesate și gemene.

Acolo unde autorul nu caută efecte exterioare, ritmul e învăluitoare și reține atenția; ca în *Ba dulce, Și cât am fost, de toate m'am trecut.*

Primăvara lui Cist e neverosimilă iar sfârșitul este umoristic; ceea ce nu știm dacă a fost și în intenția poetului.

Invocați către muză, cu certe reminiscențe, nu e menită să aducă ascultarea solicitată.

Ni se spovedește:

Se cuvine un vers pentru lancea
lui de argint (e vorba de Don Quichotte).

Data zalog — în ultimul ceas — înălțimilor, cerului.

Vom cânta toate drumurile de naiv
labirint,
Nopțile de veghe și credința cavalerului.

Că „se cuvine“, suntem de acord;

dar de ce „vom cânta“? Cântă, poete!
Cântă de-a-dreptul, că e mai firesc și
mai simplu.

Imaginea Cavalerului Tristei Figuri îl urmărește pe autor și mai puternic dar ea se desprinde prea palida dintre rîndurile profesionale ale acestor vămi din văzduhul literar al d-sale.

N'am vrea însă ca să nedreptățim un poet de real talent și vom avea destule versuri care să ne răsplătească timpul de lectură.

Din poezia de antologie, pe care am amintit-o și mai sus, *Și cât am fost, de toate m'am temut*, desprindem prima și ultima strofă, cu regretul de a nu o putea reproduce în întregime:

Ca mâine mor, ca mâine-s de prisos:
Așa sunt toate 'n lume, fără vrere.
De când aștept, îmi dete os prin os
Și-o duc cu câte-o dușcă de tăcere.

Va să apună Soarele și Luna
Și vor veni — vorbiți mai dinainte —
Alți cămătari să-mi cumpere furtuna
Pentru o groapă și un blid de linte.

Acest fericit filon liric se prelungește în *Cântec pentru descălecat*, din care cu greu putem alege numai trei strofe:

Veni străbunul nostru și rămase
Stăpân — de unul singur — pe ținuturi
Și lângă el — pădurile de coase —
Cu steagul lor de zimbri și de vulturi.

De câte ori se abătea furtuna
Și vrea să știe, unde s'o cuprindă,
Sta Voivodul, să răsără luna...
Apoi, căta în cer, ca 'ntr'o oglindă.

Și deslușea, în volbura de stele,
Când ingerii se-adună la cântări,
Că neamul lui va trece vremuri grele,
Dar, va învinge peste nouă mări.

Am dat exemple și bune și rele,
spre a se înțelege drumul de urmat: o
mai îndelungă aplecare asupra *materiale-
lului*, ca să ajungi a-l supune, nu să te
supună el, cum se întâmplă și în cartea
aceasta cu vămi, în atâtea locuri.

Ziua Domnului

„Invățătorule, toată noaptea ne-am frudit“.

(Ev. Luca, V, 5.)

Zorile se aprindeau în depărtări, spintecând liniștii întunecat al nopții și vestind apropiatul răsărit de soare.

Marea Galileii dormea tot liniștită. Tocmai atunci se apropie Domnul. Multime de norod se îmbulzea să asculte cuvântul Lui. Vorbea dintr'o corăbioară, depărtată puțin de țărm.

Termină cuvântul și poruncește să arunce din nou mreaja în adânc.

Simon, numit mai târziu Petru, uimit de acest îndemn, căci i se părea o trudă zadarnică, i-a zis: „Invățătorule, toată noaptea ne-am frudit, dar n'am prins nimic, totuși, după cuvântul tău, voi arunca mrejele“.

De data aceasta, însă, truda nu le-a fost zadarnică, ci pescuitul fu atât de îmbelșugat încât i-a uimit.

E clipa când pescarii părăsesc totul și urmează Domnului.

Zilele vieții noastre sunt scurte, dar, mai ales, sunt strămtorate de dureri și prinse în cursa multor patimi. Cine este atât de tare, ca să nu se lase amăgit și să nu se teamă chiar și de nălucă? Cu cât povara zilei crește, cu atât slăbește cugetul nostru și geme mai greu în viață.

Bietul om, de multe ori, privește în jur istovit și abătut, ca pescarii după o noapte întrecută de trudă zadarnică. „Ostenit-am, zicem și noi cu prorocul, întru suspinul meu și mi-s'au împăienjenit ochii de tristețe“. Nu mai găsim spor, nici belșug și nici îndestulare!

De ce rămâi și tu îngândurat și trist? Și pescarii erau amăriți și necăjiți după o noapte de osteneală fără folos, dar totuși s'au ridicat și, după cuvântul Domnului, au aruncat mreaja lor în mare.

Ia seama bine! Toată truda noastră, rânduită departe de cuvântul și voia Domnului, e fără folos. Asudăm și ne trudim zadarnic.

Vreți altă pildă mai bună decât împărățiile ce se prăbușesc și ard acum în fărâdelegi?!

Băgați de seamă, însă, că „în mijlocul acestui mare naufragiu al lumii — cum zice Hrisostom — o mână binefăcătoare ne aruncă de sus funia nădejdei, care, puțin, câte puțin, trage din valurile necazurilor omenești și ridică până la Cer pe cel ce se apucă de ea cu tărie“.

Îngăduc acestei nădejdi ce vine de sus să se apropie de tine; prinde-o cu tărie și deschide-i sufletul tău, ca să primească cu drag acest foc sfânt în căminul cald al inimii tale.

În clipe de liniște, de bucurie sau de durere adâncă, nu simți că se urzește în sufletul tău un dor puternic după o patrie cerească? Să știi că „nu este un rod al cugetelor sau al silințelor tale, ci darul lui Dumnezeu, țare și-a întors fața spre tine“.

În clipa aceasta, biruște cugetul tău și ingenunche în fața Domnului, zicând: „Totuși, după cuvântul tău, voi arunca mreaja“.

Acum, tu ești pe drumul cel adevărat; urmărești pașii Domnului nostru Isus Hristos; tu ești pe calea mântuirii.

Urmează Domnului, pentru că nu ceea ce știi, ori ți-ai pus în gând, ci ceea ce faci, îți dobândește mântuirea ta. Sufletul nu se satură cu vorbe deșarte, ci numai truda grea a virtuților împlinite dobândește mântuirea și fericirea ta.

Știința este de mult folos, căci tot de sus vine, însă ea ascunde nenumărate curse, în care cei mai mulți cad și se osândesc.

Nu e de ajuns numai înțelepciunea veacului, care vezi bine că ne pierde, ci toată viața noastră fericită va fi când o vom trăi la picioarele Domnului.

Numai atunci vei înțelege și tu umilința pescarului: „Jeși dela mine, Doamne, că om păcătos“ și nevrednic de ajutorul tău sunt eu!“

Pr. Ioan Scurtu

Medicul NOSTRU

Dispensarul

de Dr. Valeriu Sînghe

În actuala organizare sanitară a țărilor civilizate dispensarul joacă un rol de frunte. Serviciile pe care această instituție socială le aduce omenirii sunt de neprețuit. Pentru că nu toți cunosc sensul exact al cuvântului dispensar, am crezut că este util să arăt în cele de mai jos semnificația și importanța lui.

E cunoscut lucru că în viața de toate zilele un sfat bun dat cuiva la timpul oportun valorează de o mie de ori mai mult decât un sfat bun sau chiar o faptă bună venită cu întârziere. De acest adevăr ne convingem zilnic în activitatea dispensarelor. Înainte de a demonstra prin exemple acest adevăr, să vedem mai întâi ce este un dispensar.

El este o instituție condusă de unul sau mai mulți medici cu personal auxiliar, soră de ocrotire, agent sanitar, moașe, infirmieră. Aici, populația se adresează pentru sfaturi medicale, pentru îngrijire medicală, iar uneori se dau și medicamente. Toate aceste servicii sunt gratuite.

În municipiul Brașov spre exemplu, avem mai multe dispensarii: este dispensarul policlinic din str. Hirscher, sunt cele trei dispensare ale asigurărilor sociale, sunt dispensarele fabricilor I. A. R., „Astra“, „Metrom“ și dispensarele din suburbiile Stupini și Dârste.

Dispensarul în funcționarea lui poate fi comparat cu un atelier de reparat automobile. După cum la atelier ne ducem mașina din când în când să i se controleze motorul și celelalte accesorii, pentru a ne convinge de buna lor funcționare, sau de eventualele defecte care trebuiesc reparate, după cum mașina o ducem la atelier pentru reparat, când constatăm că e „bolnavă“, când constatăm cu alte cuvinte că motorul sau alte părți ale mașinii nu funcționează bine, tot așa noi oamenii trebuie să ne adresăm dispensarului pentru a ne verifica starea sănătății noastre; ne vom adresa ori de câte ori simțim o „pană“ în starea sănătății noastre, spre a lua măsurile necesare pentru repararea acestei sănătăți.

Un dispensar bine organizat dispune de aparatele și instrumentele necesare, raze X, un mic laborator, pentru cercetările și examinările necesare.

La unele dispensare, cum este cel dela Stupini și Dârste, este atașată și câte o instalație de baie cu dușuri, cu apă caldă și rece, unde populația poate face periodic și gratuit o baie în condiții igienice.

Dispensarul este întâi de toate un sfătuitor. Persoanci care a fost examinată la dispensar i se spune că este sănătoasă, dacă e cazul, iar dacă o găsește că este bolnavă, i se spune de

ce boală suferă și ce tratament medical are de urmat.

Cum spuneam la început, sfaturile dispensarului sunt de neprețuit, pentru că el îți descoperă la timp o boală, pe care poate o ignora, sau a cărei gravitate o subestimei și căreia, grație sfaturilor date de dispensar, îi vei da de acum înainte atenția și îngrijirea cuvenită. Exemple: Nu-i tot una că o tuberculoză pulmonară o descoperim în faza ci ușoară dela început, sau în cea gravă, terminală. Nu-i tot una că un sifilis îl tratăm în faza lui dela început, sau în fazele lui grave de sifilis vechi al sistemului nervos. Nu-i tot una că un ulcer al stomacului îl descoperim și-l îngrijim în starea lui dela început, sau în starea lui de rană mare care amenință să perforizeze stomacul.

Nu-i tot una că la un om descoperim la timp o tensiune ușor mărită a sângelui, sau urea ușor mărită în sânge, sau o tensiune mare care amenință să producă o apoplexie, sau urea mult mărită care poate duce la boala gravă numită uremie. Iată tot atâtea descoperiri ale dispensarului, care sunt puse în vedere pacientului și-l sfătuesc ce are de făcut.

Dispensarul aduce covârșitoare servicii în alimentarea și creșterea copiilor sugaci. La dispensar își duc mamele regulat copiii spre a fi sfătuite cum să și hrănească și să și îngrijească copiii, spre a se dezvolta normal. Când mamele vor înțelege că trebuie să și ducă copiii cât mai des la dispensar pentru controlul sănătății lor, mortalitatea infantilă va scădea simțitor și vom avea numai copii bine dezvoltați.

La dispensar se duc femeile gravide pentru ca medicul să controleze cum evoluează sarcina, să constate dacă e o sarcină normală, sau una anormală și s'o prevină asupra eventualelor accidente.

La dispensar se duc bolnavii de tuberculoză pentru sfaturi de prevenirea propagării infecției tuberculoase în familie și în societate și pentru îngrijire medicală.

La dispensar se duc bolnavii venerici pentru îngrijire medicală și pentru sfaturi de prevenirea propagării bolilor venerice.

Iată tot atâtea cazuri și alte nenumărate, în care dispensarul intervine la timp, cu sfatul și cu fapta.

Iată în rezumat rolul social al dispensarului. Nu găsec cuvinte suficiente spre a îndemna lumea să se adreseze cu încredere dispensarului, ori de câte ori are nevoie, unde va fi primită cu toată căldura, toată sollicitudinea și tot altruismul de care este capabilă această instituție de înalt umanitarism.

a mări atât producția agricolă cât și exportul său în produse de ordin vegetal și animal.

Cea mai mare parte din producția noastră agricolă a fost consumată în țară, 82% din cereale și 94% din vite. Nu s'a exportat decât 18% din producția de cereale și 6% din producția de animale.

Chiar pentru a exporta în aceste proporții, țara noastră trebuia să facă sacrificii și mari eforturi, având de luptat cu concurența transoceanică și uneori cu Rusia Sovietică.

Din cauza acestor țări, prețurile produselor noastre agricole erau mici, iar țăranimea și proprietatea agricolă din țara noastră nu putea să înainteze, negăsind nici un câștig în munca lor.

Războiul a înlăturat această concurență. Granițele Europei s'au închis pentru produsele agricole ale Argentinei și Canadei, și vor rămâne închise și după încheierea păcii.

Europa va trebui să trăiască prin ea însăși, prin producția agricolă proprie. Aceasta înseamnă că agricultura românească a intrat într'o fază nouă, care-i asigură ridicarea, căci de acum, țăranul român nu va mai avea să se teamă de criza de desfacere sau de prețurile derizorii pe care i le arunca piața mondială.

Plugarul român poate fi astăzi liniștit căci munca lui este răsplătită cum se cuvine prin prețuri — nu de speculă — dar echitabile și remuneratorii.

În noul cadru european creat de puterile Axei, producția agricolă a țării noastre ocupă un loc de frunte.

Pentru ca să însemnăm și mai mult în acest cadru, va trebui să facem toate eforturile pentru ridicarea producției noastre agricole. Media de 1000 kgr de cereale pe hectar, 1200 kgr lapte producție mijlocie anuală de vacă, 60 ouă anual de găină sunt producțiuni prea reduse față de noile cerințe și posibilități de valorificare.

Guvernul a prevăzut în programul său, sporirea producției la cereale cu 50% ceea ce înseamnă că dela un milion de vagoane cereale anual, trebuie să producem 1.500.000 vagoane.

Dela 2 kgr lână de cap de oaie trebuie să ajungem la 3 kgr; dela 1200 kgr producție anuală de lapte de vacă, să ajungem la 1800 kgr.

Clima, solul și capacitatea de muncă a țăranului nostru, ne îndreptățesc la aceasta într'un timp foarte scurt.

În eforturile ce zilnic facem pentru ridicarea agriculturii noastre suntem ajutați de ambianța noului cadru european, creat prin puterea Axei la care și noi ne-am alăturat.

Toată lumea românească trebuie să se alature la această muncă, pentru ridicarea producției agricole a țării și prosperarea celei mai importante pătri sociale — țăranimea, — adevăratul stâlp al țării în timp de pace și în timp de războiu.

Ing. Agr. Ion Hoșea

Primăria comunei Satulung

Nr. 2858/1942

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că, în ziua de 7 Octomvrie 1944, orele 10 a. m., se va ține în localul primăriei din comuna Satulung, județul Brașov, licitație publică orală pentru darea în întreprindere fasonatul unui volum de 7516,470 m. st. lemne de foc esență fag în pădurea proprietatei comunei Satulung numită „Valea Tare“. Seria I-a, Lipiaș parchetului anului 1942/43.

Licitatiia va începe dela oferta cea mai mică ce se va face de concurenți. Licitatiia se va ține cu respectarea prevederilor art. 88—110 din L. C. P.

Garanție de 5% în numerar sau efecte garantate de stat din valoarea totală a lucrării.

Dosarul conținând toate piesele împreună cu condițiile de licitație se poate vedea în fiecare zi de lucru la Primăria comunei Satulung și la Ocolul Silvic Săcele—Brașov.

Satulung, la 22 Sept. 1942.

Primar,
C-tin Popa,

Notar,
N. Căndea.

AGRICOLE

Mărirea producției agricole

Dumineca trecută s'a deschis la Ateneul Român din București, expoziția documentară a Ministerului Agriculturii și Domeniilor privitoare la rolul pe care-l are agricultura românească în noul cadru european.

Cu această ocazie s'a făcut încă odată dovada însemnătății acestei ramuri a economiei naționale, în care lucrează un procent de 73% din populația țării.

Din suprafața totală a țării 66%

este ocupată de culturi agricole. Pădurile dețin un procent de 22% din întinderea totală.

Valoarea produselor agricole exportate în anul 1938 a fost de 18 miliarde 302 milioane față de 13 miliarde 165 milioane produse industriale exportate în același an.

Totuși producția agricolă obținută ca și cifra exportului produselor agricole nu ne mai satisface astăzi.

România are multe posibilități de

Conștiința latinității Românilor pe timpul lui Ștefan cel Mare

de A. A. Mureșianu

Continuare din pag. 1-a

lei sale, decât făceau cei mai înfocați latinști ai școlii de mai târziu a Blajului.

Eminenții învățați italieni ai „quattrocento“-ului: Enea Silvio Piccolomini, Raffaello Volterrano, Francesco della Valle și Antonio Bonfini făcuseră Europei întregi cunoscută latinitatea „Valahilor“. Și unele din cele mai bune caracteristici ale „atletului lui Hristos“, precum numise papa Sixt IV pe Ștefan cel Mare, se datorează medicilor italieni chemați la curtea lui din Suceava, Matteo da Murano și Leonardo dei Massari.

Reprezentantul bisericii catolice din Polonia în conciliul dela Lateran din 1514, episcopul de Gnesno, Ioan Laski spunea chiar învorbirea sa ținută acolo, că „Valahii afirmă că se trag din ostașii de odinioară ai Romanilor trimiși contra Sciților“.

La deșteptarea conștiinței romanității Românilor, conștiința care apare documentar mai întâi la regele „Vlahilor și Bulgarilor“ Ioniță, nu puțin a contribuit influența Renașterii italiene, care a jucat un rol însemnat și în țările supuse coroanei ungare și care a făcut posibilă ajungerea pe tronul Ungariei a dinastiei franceze: Anjou.

N'a fost o simplă întâmplare că Românii, pe care Ungurii i-au numit la început „Olasi“ ca și pe Italiani, au început să joace un rol mai însemnat în Ungaria pe timpul domniilor lui Carol Robert de Anjou și a fiului și urmașului său Ludovic cel Mare. Românii apar dintr-o dată și pe neașteptate în documentele acestor regi ca popor numeros și puternic, stăpân pe moșiile lor strămoșești, conduși de o nobilime vitează, cu însemnătate politică evi-

dentă între Tisa și Carpați și nu fără conștiința originii lor mărețe, precum o dovedește scrisoarea adresată în anul 1345 de Papa Clement VI „principilor, voevozilor și nobililor români... din părțile Transilvaniei, de dincolo de Munți și ale Sirmului“, pe care îi numește „*Olahi Romani*“, adică „*Valahi romani*“.

Nu putem ști dacă Ștefan cel Mare va fi avut vreo idee de limba latină, deși din cancelaria lui, au ieșit multe acte latinești. Dacă ar fi avut panegiristi și biografi italieni ca Matei Corvin atunci de sigur că aceștia i ar fi putut spune și lui, ceea ce Pietro Ransano o spunea lui Matei: „Roman ești din fire, Roman de origine, de Roman și Latin te ținem, te afirmăm și laudăm și noi Italianii“.

Ba avem chiar dovada contemporană că solii lui Ștefan cel Mare, care a trăit dela 1475 încolo în raporturi bune cu Matei, „expuneau“ acestuia însărcinarea lor în „limba românească“. Căci Polonul Warszewiesky ne spune că limba românească, deși „coruptă“ din limba latină este totuși atât de asemănătoare cu aceasta, încât solii valahi (ai lui Ștefan cel Mare) trimiși la Matei Corvinul erau înțeleși de acesta și fără interpret, căci cuvintele „*Spune Domnului nostru*“ cu care solii lui Ștefan își începuseră vorbirea erau foarte asemănătoare cu traducerea lor latină „*Expone Domino nostro*“.

Ideea romanității neamului său, care a fost steaua conducătoare a vieții și activității marelui rege de viță românească al Ungariei, n'a putut fi deci necunoscută nici lui Ștefan cel Mare, ai cărui soli comunicaseră cu regele Matei în limba țării „coruptă din limba latină“.

Splendide biruinți ale aviației române

Bine cunoscutul ziarist și aviator italian Maner Lualdi închină în ziarul „La Nazione“ din Florența, un lung și documentat articol cu privire la strălucitele biruinți ale aviației române.

„La începutul războiului — scrie ziaristul italian — armata aeriană română dispunea de o aviație de recunoaștere, de una de vânătoare, de una de bombardament și de una de legătură și de transport. Dacă numărul aparatelor nu era atunci enorm, calitatea era însă excelentă. Bombardamentul se bizuia pe „Savoia 79“, vânătoarea pe „I. A. R.“, pe „Messerschmitt“ și pe câteva serii de „Hurricane“. Pentru recunoaștere, România dispunea de aparate de construcție națională, ca și pentru bombardament în picaj. Din prima zi de războiu această armată a cerului s'a asvârlit în luptă cu aceeași însuflețire ca și infanteriștii.

„Două faze au distins net operațiile aeriene împlinite de aviația română în prima parte a războiului. În cursul primei faze operațiile au avut ca scop câștigarea stăpânirii cerului Basarabiei, unde Rușii dispuneau de forțe însemnate, mai ales de vânătoare. Din dimineața zilei de 28 Iunie 1941 incoace forțele aeriene au atacat bazele rusești dela Bolgrad, Bulgărica, Ismail, Ialoveni, Chișinău izbutind după câteva zile de lupte violente, să anuleze aviația rusă cu mult mai numeroasă. Proporția forțelor aeriene românești și ruse poate fi socotită pe acest cer operativ de unu pe cinci. Aceeași proporție a existat și în timpul celei de a doua faze a operațiilor, când efortul principal al aviației române a fost de a sprijini armatele terestre. Bombardamentul n'a dat în această perioadă nici un răgaz concentrărilor de trupe inamice comasate pentru un contra-atac, el a secerat

transporturile, a tulburat liniile de comunicație, porturile Mării Negre și aeroporturile. Vânătoarea ocrotă trupelor și trecerile peste Nistru și s'a aflat, când inamicul a luat hotărârea de a apăra cu orice chip Odesa, în fața a noi uriașe mase de vânători ruși. Atunci lupta a fost foarte aspră. Dar încă odată mersul bătăliei ne-a dovedit că spiritul are, în luptele aeriene, o parte principală, esențială și este condiția primă a tuturor concepțiilor sănătoase teoretice.

„Bilanțul aviației românești în această primă parte a războiului împotriva Rusiei este cu totul strălucitor și el poate fi rezumat în câteva cifre.

„Specialitatea de bombardament a distrus la sol 153 avioane inamice, a lansat un total de 100 mii bombe ce se ridică la o greutate de 300 milioane kg.

„Specialitatea de vânătoare a avut 8514 aparate ieșite în misiune, care au susținut 120 lupte aeriene doborând 317 aparate. În afară de aceste aparate, vânătoarea românească, prin mitraliere la sol, a distrus alte 153 aparate rusești. Cu totul intensă apare și opera aviației de recunoaștere care după nevoile ivite, a efectuat și numeroase misiuni de bombardament.

„Aceste cifre rezumă efortul uriaș, splendidele biruințe, sublimatele jertfe ale aviatorilor Români. Aviația rusească s'a prezentat față de Români în condiții numerice de absolută superioritate. Iar aparatele lor chiar dacă nu erau de calitate acelorora cu care erau înzestrate aviațiile Axei, în orice caz nu reprezentau tipuri învechite. Aviatorii Români au știut să învingă această situație tocmai datorită acestor însușiri de care am vorbit“.

Contribuțiuni la viața și opera lui Gheorghe Barițiu

de Candid C. Mușlea

III.

În bogata Arhivă a Municipiului Brașov se află multe documente în legătură cu viața acestui mare bărbat al neamului nostru. Documente pe care nu știm ca cineva să le fi publicat.

Unul din ele poartă numărul 777 din anul 1837, când Barițiu ocupa postul de profesor la școala cetățenilor și neguțătorilor din Cetatea Brașovului. Cel dintâiu profesor fusese un macedo-român, Antonie, care după un an plecase la Viena. Urmașul acestuia, D. Leca, fiind terorizat de tinerețea săsească, plecă și el în Mai 1836 la Târgoviște și școala rămase numai cu un suplinitor, Ioan Precup alias Precop, de prin părțile Turzii.

Felul cum Barițiu înțelese să-și ducă la îndeplinire chemarea sa de dascăl al școlii ca și al societății românești, nu fu nici ea pe placul tuturor. De aceea încă în anul al doilea de funcțiune în Brașov, intrigi de tot felul se puseră la cale contra lui.

Astfel documentul amintit mai sus ne spune că Barițiu „preot unit și actualmente profesor de limba germană“ se plânge contra secretarului magistratului Kayser, care în ziua de 11 Februarie 1837 s'a prezentat la locuința sa dela școală, însoțit de o întreagă comisie, ca să caute niște bani, pe care neguțătorul Dimitrie Marin i-ar fi ascuns în locuința tânărului profesor. După ce comisia își îndeplini mandatul, făcând o riguroasă perchiziție domiciliară, nu peste mult plecă, dar Kayser se întoarse și, cu ajutorul unui servitor, îl trânti pe Barițiu la pământ, îi scotoci toate buzunarele și-i luă tot ce crezu el de bine, fără a-i lăsa vreo dovadă despre lucrurile înstrăinate.

Două zile după aceea, la 13 Februarie, se prezentă la el secretarul Imrich însoțit de creditorii Radovici și Petrovici cu un bilet din partea lui Gheorghe Ilie, în care acesta îl ruga să predea toate obiectele ce se află la el. A băgat însă de seamă că este vorba de un șantaj și i-a întrebat ce anume obiecte vreau să aibă dela el. Cei trei au plecat, dar după un sfert de oră s'au întors și l-au amenințat că dacă nu dă de bună voie obiectele, i le vor lua cu forța.

„Mă miră — zice Barițiu în jalba sa — că acești creditorii se prezintă când sub forma de comisari, de juri sau executori, ceea ce mă amărăște cu atât mai mult, cu cât la mine nu s'a găsit decât o scrisoare către judele districtual Brennerberg, și mi-e teamă că dacă Kayser a procedat cum a procedat, eu nu mai sunt sigur de viața mea“.

Cere deci ca până la sosirea unui ordin dela autoritățile mai înalte, cărora s'a și adresat prin episcopul de Făgăraș, Magistratul să facă tot posibilul ca astfel de procedee să nu se mai repete, — altcum va fi silit să se a-

drese guvernului. Dacă are cineva ceva cu el, să se adreseze forurilor competente.

Magistratul, mirat că Barițiu nu cere nici anchetă, nici satisfacție, dă ordin comisiei să-l scutească pe profesor de orice „maltratări“ și să se ferească de a-i mai da prilej să se jeluască. De altcum lui Barițiu îi stă în drept să acționeze pe cei amintiți.

La 6 Martie 1837 guvernul, cu No. 2386, comunică Magistratului cererea și jalba lui Gh. Barițiu, cleric greco-catolic, pentru injuriile verbale și reale cauzate de către comisarii criminali, și cere să i se dea informațiuni exacte (No. Arh. 885/1837).

La 27 Mai senatorii Graeff și Fabrizious, în calitate de comisari de anchetă cridală a lui D. Marin, raportează Magistratului că au fost informați cumcă Marin, ca să nu plătească pe toți creditorii, și-a ascuns o parte din avere, aurărie și argintărie, haine scumpe, etc. la unele persoane din oraș, între care și la Barițiu, care de câțiva timp locuiește în Brașov. Comisia l-a și invitat să se prezinte în fața ei, dar Barițiu a răspuns că el stă sub episcopul unit, și nu s'a prezentat. Astfel comisia s'a hotărât să meargă ea la el și, arătându-i inviniurile ce i se aduc, el nu a negat totul, dar nici nu a făcut o mărturisire sinceră și, când a fost confruntat cu vânzătorii din prăvălia lui Marin, a recunoscut, ce e drept, ceva, dar comisia nu a fost mulțumită și l-a provocat să deschidă sertarul mesei și lădița pe care o avea în cameră, spre a dovedi că hârtiile de care e vorba nu se află în posesia lui. După ce Barițiu s'a executat, comisia a plecat, fără a-l fi ofensat nici cu vorbe nici cu fapte, Kayser însă, bănuind că Barițiu nu a arătat tot ce avea, s'a întors la locuința acestuia, dar ce s'a mai întâmplat după aceea, comisia nu știe.

Magistratul luând și lui Kayser un interogatoriu, acesta declară că Barițiu s'a făcut vinovat de tănuire. Încercă apoi să se scuze pentru faptul de a se fi întors la locuința lui Barițiu și în sfârșit ceru să se intervină ca, din cauza neadevărurilor spuse și pentru că-și pătasă onoarea, Barițiu să fie pedepsit, și anume să nu fie sfințit de preot. Prin faptul că a ascuns adevărul, Barițiu a dat prilej acestor neînțelegeri, iar el, Kayser, nu a procedat în calitate de avocat, ci ca mandatar al văduvei contese General Kálnoky, născută baronesă Iosika. (No. 1566/1837).

— Va urma. —

Citiți cel mai vechiu ziar

„Gazeta Transilvaniei“

Zori

Geană de foc
Pește Bucegi.
Răsar pe câi
Drumești pribegi.

Chiot în sat
A răsunat.
Latră-un dulău
Întăritat.

Clocnet în geam.
Chemări de glas.
Plânset de prunc
La noi acas.

Șapte coșai
La drum se 'ntrec.
Bătrân stăpân
Tușește sec.

Boabe de-argint
În mândrul plaiu.
Fosnește drag
Codrul de fag.

Intr'un desis
Vers cristalin.
Bucium în zări.
Pe cer rubunin.

Cerb speriat
În luminiș.
Coboar'un car
De pe costiș.

Din vol. în manuscris:
„CÂNTECE DIN PLAURI“

I. Sassu Ducșoara

Primăria Municipiului Braşov

No. 28.964 1942.

Serv. ad-tlv

ORDONANȚA No. 6

Noi, Primarul Municipiului Braşov, în baza disp. legii sanitare, regulamentului municipal al salubrităţii publice, art. 15-16 din legea ad-tivă şi art. 51-52 din regul. acestei legi.

Pentru asigurarea unei curăţenii perfecte, nu numai în pieţele, străzile şi halele oraşului, ci şi pe locurile virane şi curţile locuitorilor;

O r d o n ă m :

1. Toţi proprietarii de case sunt obligaţi a lua măsuri pentru stropirea şi curăţirea zilnică a trotuarelor din faţa imobilelor lor, până cel mai târziu la orele 7 dimineaţa. Este interzisă aşezarea oricăror mărfuri sau materiale pe trotuare şi străzi, precum şi atârănarea pe ziduri şi deasupra trotuarelor, a mărfurilor de orice fel.

Scuturarea pe stradă a covoarelor etc. dela ferestre, este oprită între orele 7-20

2. Deasemenea curţile imobilelor se vor ţine în perfectă stare de curăţenie. Transportul gunoaielor menajere se va face în zilele şi orele fixate în fiecare stradă în parte, prin autocamioanele sau căruţele serv. de salubritate. În acest scop gunoaielor menajere se vor aduna şi păstra în vasele de tablă sau lemn prevăzute cu capac, astfel dimensionate încât să poată fi uşor duse de o singură persoană.

3. În zilele fixate pentru transport, vasele cu gunoaielor menajere vor fi aşezate la poartă (însă nu pe trotuar în stradă), de unde vor fi ridicate şi încărcate în vehiculele serv. de salubritate.

4. Depunerea între gunoaielor menajere a materialelor şi rămăşişelor organice, care prin descompunerea lor produc gaze rău mirositoare, este strict interzisă.

Deasemenea este interzisă aruncarea de gunoaie, lături sau ape murdare, la rigola sau canalul public din stradă.

5. Proprietarii locurilor virane, sunt răspunzători ca acestea să fie îngrădite şi ţinute curat, resp. cultivate.

6. Toate gardurile şi zidurile trebuiesc ţinute în bună stare, vopsite resp. văruiute, cele rupte sau stricate să fie refăcute sau reparate.

7. Curăţenia pe străzile, pieţele şi alte locuri publice ale oraşului, se face de către R. I. M. B. prin serv. salubrităţii. În hala de peşte menţinerea curăţeniei cade în sarcina chiriaşilor de boxe, iar în hala de carne în sarcina Asociaţiilor măcelarilor. Comercianţii din aceste hale sunt obligaţi a avea cutie pentru gunoi.

Deasemenea toţi comercianţii care deţin barăci, mese ori locuri de vânzare în pieţele de fructe, zarzavaturi etc., sunt obligaţi a ţine cutie de gunoi şi a-şi curăţi porţiunea din jurul locului de vânzare.

8. Buna circulaţie şi măsurile de ordine pe pieţele de vânzare ale oraşului, sunt în atribuţia Chesturii poliţiei şi poliţiei comunale. Depozitarea lăzilor sau ambalajelor pe aceste pieţe şi în faţa barăcilor este interzisă.

9. Nerespectarea disp. acestei ordonanţe constituie contravenţie şi se pedepseşte pe loc cu amendă dela 100-1000 lei. În caz de neplată, amenda se transformă în zile de lucru sau închisoare.

10. Oricine cauzează murdărie prin aruncarea de hârtie sau resturi de materiale pe străzi, pieţele de vânzare sau alte locuri publice, se pedepseşte pe loc cu amendă dela 20-100 lei.

11. Constatarea contravenţiilor se face de serviciul sanitar, directorul sau delegaţii R. I. M. B. şi de ofiţerii şi agenţii Chesturii poliţiei şi poliţiei comunale.

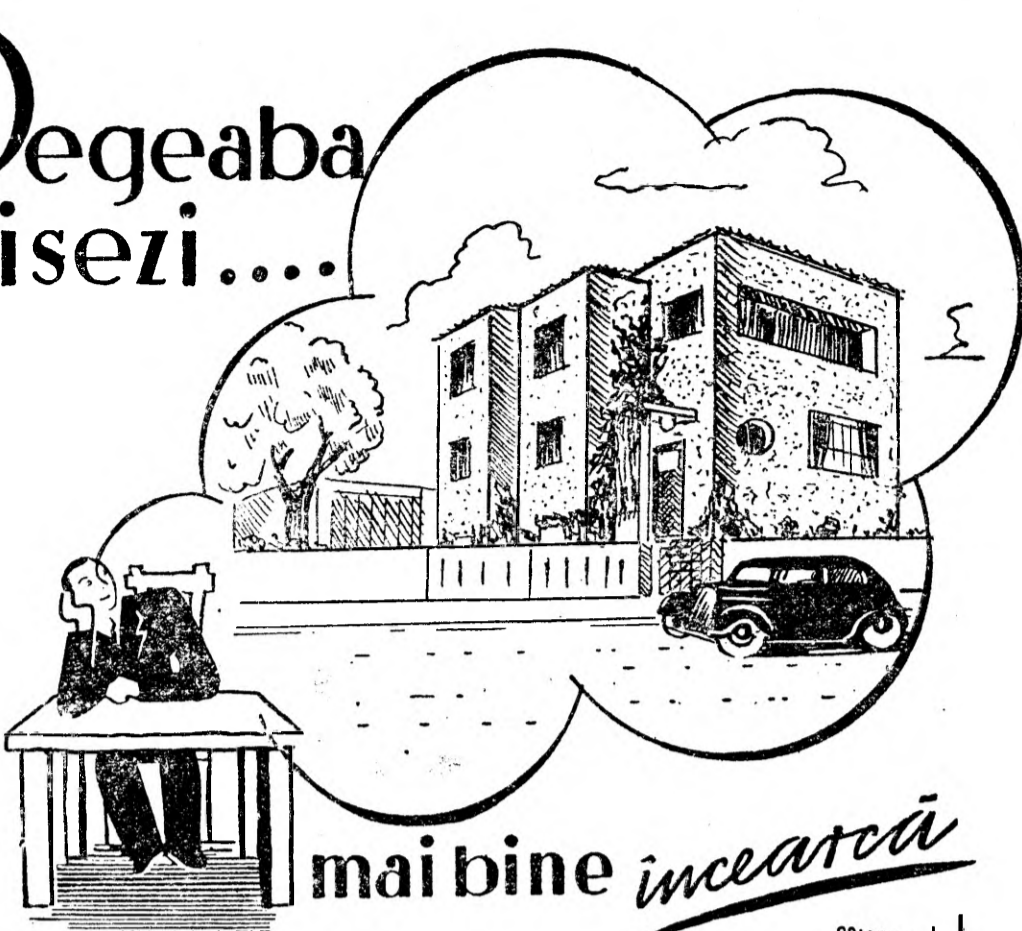
Braşov, la 10 Sept. 1942.

Primar,

Dr. N. G. V. Golegan.

Medic şef al Municip.
Dr. Ulpiu Ştefan

Degeaba visezi....

mai bine încearcă

Loteria de Stat poate transforma în realitate orice visuri. Jucând la Loterie poţi deveni milionar, proprietar, deci un om fericit.

**LOTERIA 28 IMPARTE:
34.000 CĂŞTIGURI**

ÎN VALOARE DE

265.310.000 LEI

PLUS 50 PREMII DE CONSOLARE ÎN VALOARE DE

10.000.000 LEI

NU EZITA!
Joacă la Loterie
şi vei câştiga.

LOTERIA DE STAT

1 şi 2 OCT. 1942

TRAGEREA CLASEI I-A

PE CLASE

Primăria com. Zizin. Judeţul Braşov

Nr. 2364/1942.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă că; primăria comunei Zizin, judeţul Braşov, va ţine licitaţie publică cu oferte închise şi sigilate în ziua de 2 Octomvrie 1942, ora 10 a. m., în localul primăriei pentru vânzarea următoarelor cantităţi: 646,060 m. steri esenţă fag lemn de foc cu preţul de lei 165 per metru ster, 471,633 m. c. brad cu preţul de lei 740 per m. c. din pădurea comunei numită „Piatra Putredă“.

Garanţia în numerar sau în efecte de stat garantate de 10% se va depune la caseria comunei.

Licitafia se va ţine cu respectarea dispoziţiunilor art. 88 şi 110 din Legea contabilităţii publice.

Condiţiunile de licitaţie şi caietul de sarcini se pot vedea la primărie.

În caz când licitaţia va fi fără rezultat se va ţine o a doua licitaţie în ziua de 15 Octomvrie 1942, la aceeaşi oră prin bună invoieală.

Zizin, la 21 Septemvrie 1942.

Primar:
Neculae Dogaru.

Notar:
Maniu Băra.

Judecătoria Rurală Şercaia

N. G. 1374 | 1942.

Publicaţie de licitaţie

Subsemnatul delegat judecătoresc prin prezenta aduce la cunoştinţă că în cauza de urmărire pentru încasarea creanţei de 6946 lei cap. şi acc. fixează în favorul lui George Uscolu licitaţie pe ziua de 29 Sept. 1942 ora 3 p. m. în comuna Şinca Nouă, când se vor vinde 12 grinzii de brad, de 6 metri şi o junincă târcată de vacă, de 2 ani în valoare de 15.000 lei.

Cine voieşte să liciteze, să se prezinte. Mobilele se vor vinde pe bani gata, chiar şi sub preţul de strigare, plusoferentului.

Şercaia, 9 Sept. 1942.

Romul Crăciun
deleg. jud.

„BANCA CENTRALĂ“ PENTRU INDUSTRIE ŞI COMERT S. A. CLUJ-TURDA

Sucursala Braşov Cefate Piaţa Libertăţii Nr. 3

ACORDĂ

Imprumuturi cambiale, ipotecare, cont curent, pe lombard şi pe gaj de mărfuri

PRIMEŞTE

Depuneri spre fructificare la vedere şi la termen. REMITE bani şi face incasso prin sucursalele surori din Bucureşti, str. Ion Ghica Nr. 2 şi din Alba Iulia, Haţeg, Sibiu şi Turda

Vinde şi cumpără efecte de stat. - Face tot felul de operaţiuni bancare.

NICOLAE IRIMIE

Maestru Instalator

Autorizat de Ministerul Economiei Naţionale
Direcţia II Reg. Minieră cu No. 00.4901 1942.

Execută :

Instalaţii interne cu Gaz Metan

B R A Ş O V Piaţa Prundului

TELEFON 3634

Informațiuni

Abonamente de sprijin

D. Onoriu Cismaș, notar public, Târnăveni Lei 1000

Vizita d-lui Mihail Antonescu la cartierul general al Fuehrerului

D-l M. Antonescu, vicepreședintele Consiliului și ministru al afacerilor străine a făcut o vizită oficială Fuehrerului Adolf Hitler la Cartierul general al Armatei.

După masa zilei de 22 Sept. a petrecut-o în convorbiri politice cu d-l I. von Ribbentrop ministrul afacerilor străine germane.

In 23 Sept. d-l M. Antonescu a fost primit călduros de către Fuehrer.

Convorbirile politice au decurs într-o atmosferă de înaltă cordialitate.

Cercurile politice germane a-tribue consecințe însemnate acestei vizite.

Conferințe

Asociația scriitorilor militari români organizează în sala „Astra” două conferințe, în beneficiul „Leagănelui copiilor celor refugiați din Ardeal”.

Dl Comandor-aviator Andrei Popovici va vorbi la 27 Septembrie ora 11 despre „O ilustrație figură a aviației lumii: Uder”, iar la 4 Octombrie ora 11, despre „Molders”, eroul german cu 115 victorii aeriene.

Publicul este invitat să ia parte la aceste interesante conferințe.

Cursurile de limbă și cultură italiană

La 25 Septembrie au început la Brașov cursurile de limbă și cultură italiană, organizate de Institutul de cultură italiană.

Înștiințare

Parchetul Tribunalului Brașov invită pe toți cetățenii din Municipiul și Județul Brașov a denunța toate cazurile de speculă și sabotaj cunoscute, pentru a se proceda de îndată la sancționarea comercianților infractori.

In acest scop se vor primi plângeri scrise la Parchet în fiecare zi între orele 11-13 de către d-l Prim Procuror I. G. Picu sau de d-l Procuror de serviciu.

Se caută muncitori

1 grădinar viticultor și pomicultor, 1 administrator de moșie, 3 brutari, 4 croitori, 1 coafeză, 4 pantofari, 5 tăbăcari, 1 curelar, 1 șlefuitor metal, 1 gaterist, 2 circulariști, 1 tociar, 6 țapiști, 2 sortieri cherestea, 5 dulgheri, 1 dogar, 1 rotar, 1 fotograf, 2 operatori cinema, 1 tehnician dentist, 2 băieți cu 4 cl. secundare, 4 fierari, 3 tinichigii 20 strungari fer, 2 cazangii, 6 forjari, 1 șlefuitor de oglinzi, 150 lucrători salariați, 30 servitoare, 5 bucătărese.

Judecătoria Rurală Șercaia

N. G. 1251/1942

Publicație de licitație

Subsemnatul delegat judecătoresc aduce la cunoștință că în cauza de executare contra urmăritului pentru încasarea pretenziunii de 34920 lei capital edus și acces. în favorul urmăritoarei banca „Șercăiana”, fixează termen de licitație pe ziua de 28 Sept. 1942 ora 3 p. m. în comuna Șona, unde se vor vinde 6 porci de 8 luni în valoare de 30.000 lei și o bivola în valoare de 20.000 lei.

Mobilele se vor vinde pe bandă plus oferentului chiar și sub prețul de strigare.

Șercaia, 9 Sept. 1942.

Romul Crăciun deleg. jud.

Cronica Războiului

Misiunea ortodoxă și presa ei din Transnistria

Aminteam în această cronică, îndată după reîntoarcerea din vizita făcută în Transnistria, că pe aceleași locuri unde sângele vitejilor a curs din belșug cei rămași în urmă trebuie să planteze vița sfântă a culturii românești, pentru ca tineretul în deosebi să poată asuma o nouă concepție de viață.

Din datele pe care ni le oferă în momentul de față provincia transnistriană putem constata, că deși în plin războiu și în plină reorganizare administrativă, această provincie cunoaște o harnică activitate pentru plivirea sufletelor de buruiana necredinței. Aflăm astfel, că până la sfârșitul lunii lunie din anul de față se instalaseră în acea provincie 411 slujitori ai altarului, dintre care 287 preoți, 18 diaconi și 106 cântăreți din țară și localnici. Un mare număr de misionari au venit apoi din părțile Olteniei. Toți aceștia activează mai ales în parohiile moldovenești, sau în cele mixte, dat fiind că majoritatea lor nu cunosc limba rusă și pentru faptul că parohiile moldovenești s'au arătat mai grăbite și mai stăruitoare în cererile de a li se da preoți.

La aceeași dată, funcționau în Odesa 20 de biserici sfințite, iar pe întregul teritoriu al Transnistriei un număr de 500 biserici și case de rugăciune sfințite. Pe alocurea, bisericile au fost înzestrate cu pământ și livezi, iar preoților li s'au pus la îndemână case de locuit.

Lucrarea de luminare și îndrumare a poporului continuă cu spor, iar procesiunile religioase, bine organizate, impresionează și trezesc valuri noi de evlavie. În câteva centre au fost cumpărate aparate de proiecțiuni și filme religioase. În multe alte sate preoții au întemeiat cămine culturale, făcându-se de folos oamenilor în toate laturile vieții. În campania agricolă din primăvara aceasta preoții au luat și ei parte cu îndemnul lor. S'au făcut apoi chete pentru „Crucea Roșie”, iar de Sf. Paști credincioșii au strâns ouă și cozonaci pentru răniți și cei de pe front. Botezurile în masă și cununile continuă.

Grija cea mare însă a misiunii ortodoxe din Transnistria o constituie tineretul. Răceala cu care au fost primiți pe alocuri misionarii de către tineret a început să se topească. Prăpastia de ieri dintre școală și biserică nu mai există. Religia se predă în toate școlile, de toate gradele, deși nu totdeauna de preoți, ci și de învățători.

Activitatea misionară ortodoxă este susținută de presa transnistriană, care a înțeles dela început

să dea toată contribuția ei la dezvoltarea și propovăduirea cuvântului apostolic, situându-se la înălțimea chemării ce i se impune de cerințele vremii. Unele din ele sunt scrise în limba română, altele în limba rusă, fiecare din ele aducând pe tărâmul misionar contribuția lor religioasă.

Astfel avem gazeta moldovenilor dintre Nistru și Bug „Glasul Nistrului”, care apare sub conducerea unui comitet la Tiraspol. Prima pagină este scrisă în limba română, cu litere latine; a doua și a treia pagină în limba rusă; iar ultima pagină deasemenea în limba română, de multe ori chiar cu slove chirilice.

La Odesa, pe lângă cele trei ziare locale, apare periodicul „Smeh” satiric antibolșevic destinat copiilor și adulților și revista săptămânală „Detskii Listok”. Deasemeni, la ziarul „Odesa” care apare pe lângă direcția propagandei din Odesa, misiunea ortodoxă din Transnistria trimite zilnic material religios prin corespondenții din guvernământ. „Odessaia Gazeta” publică periodic material cu caracter religios, iar un spațiu documentat și de mari proporții este oferit acestui material în gazeta redeșterii naționale a Românilor dintre Bug și Nistru, ziarul „Transnistria”, primul ziar apărut pe meleagurile lui Duca-Vodă. Mai apar revistele „Moldova Nouă” și „Transnistria Creștină”, foaia de zidire sufletească „Vieța Creștină”, revista „Dumineca”, „Glasul Ananievului” și „Cronica Guvernământului”, aceasta din urmă oferind deasemeni un important spațiu pentru redarea operei de creștinare a Transnistriei.

Putem vedea deci, că atât misionarismul creștin, cât și presa care îl susține, sunt astăzi reprezentate într-o măsură îmbucurătoare pe întreg teritoriul dintre Nistru și Bug, având chiar curajul să ia pe umeri și răspunderea ținuturilor de dincolo de Bug.

Ceea ce merită să fie relevat este strânsa colaborare dintre duhovnic și păstoriții săi, pe care îi îndrumază în toate domeniile vieții, luând parte activă la eforturile lor. Grație acestei conduite a preotului român, încrederea în biserică a sporit considerabil, aceasta putând să-și apropie tineretul și să colaboreze în mod regulat cu școala.

Iar îndemnul religios publicat în gazete, reviste și publicațiile periodice de tot felul, contribuiesc pe deoparte la clarificarea națională, cât și a întregii psihologii din provincia transnistriană.

Situația pe fronturi

Luptele dela Stalingrad

Luptele de stradă continuă în interiorul orașului Stalingrad. Alte cuiburi de rezistență sovietice au fost ocupate de trupele germane și române. La Nord de oraș alte atacuri inamice s'au prăbușit. Într'un punct al Donețului superior unitățile de asalt au forțat trecerea fluviului și au cucerit mai multe poziții

întărite de pe malul oriental.

În regiunea capului de pod dela Voronej și la Nord de orașul Rjew mai multe atacuri inamice au fost respinse.

Înălțarea pe coasta Mării Negre

Pe când diviziile germane și trupele de cavalerie române înaintează

de Mardare Mateescu

de-a-lungul coastei orientale a Mării Negre în direcția Ghelengic-Tuapse sovieticii au încercat în noaptea de 20-21 Septembrie, în scop de diversiune, o debarcare la Nord-Vest de orașul și portul Novorossisk, cu ajutorul unităților ușoare ale marinei, compuse din câteva vedete rapide și vase anti-submarine. Încercarea aceasta de debarcare a fost paralizată de unitățile marinei de războiu germane, care supraveghează zona maritimă respectivă.

Se menționează că Novorossisk, cucerit de diviziile germane și trupele de cavalerie române în cursul lunii trecute, este o fortăreață terestră și maritimă și cel mai important port comercial de tranzit și militar din Caucazia occidentală.

După pierderea bazei dela Sevastopol și a celorlalte porturi din Crimeea el a servit de bază flotei sovietice din Marea Neagră, căci dispune de vaste instalații portuare, șantiere, depozite, rezervoare de petrol, antrepozite, elevoatoare cu o mare capacitate și de o radă care poate adăposti vase de cel mai mare tonaj.

Mișcarea portului Novorossisk a atins în ajunul războiului 2 milioane și jumătate tone de mărfuri anual. Novorossisk dispune apoi de o importantă industrie de războiu, unde se fabrică tunuri, tancuri, avioane, motoare și munițiuni, vehicule motorizate și trenuri blindate.

Ca să poată apăra acest important centru comercial și militar și centrul industriei de războiu din Caucazia occidentală, sovietele transformaseră orașul într-o fortăreață terestră și maritimă și îl legaseră de portul Tuapse, dela Sud-Est, printr-o autostradă strategică. Fapt este că după cucerirea orașului și portului, flota sovietică din Marea Neagră a rămas fără nicio bază. Așa se explică motivul pentru care sovieticii au încercat o debarcare în această regiune, dar după cum s'a putut constata, orice încercare de acest fel este dela început condamnată la eșec.

Menționăm că nici în partea orientală a Mării Negre flota sovietică nu poate interveni, din cauza forțelor aeriene și navale germane, române și italiene.

Ieri, aviația germană a bombardat pozițiile inamice dela Ghelengic, la Sud-Est de Novorossisk și instalațiile portului Tuapse.

Luptele din Caucaz

În Caucazia, coloanele germane care operează între fluviile Kuban și Kuma, au luat cu asalt orașul Deiskoi, după ce au străpuns pozițiile sovietice puternic întărite din împrejurimile acestei localități.

Luptele din regiunea Grozny continuă cu aceeași tărie, forțându-se apărarea rusească la noi retrageri, care crează pentru Ruși și în acest sector una din situațiile cele mai critice.

Frontul din Africa

Forțele blindate britanice, sprijinite puternic de artilerie au atacat timp de mai multe zile garnizoana germano-italiană din oaza Gialo, aflată în partea de Sud-Est a Libiei. Forțele aliate, deși mai mici ca număr, sprijinite de aviație au suportat atacul și după ce au primit întăriri au respins pe inamic.

În sectorul El Alamein situația este neschimbată.

În Madagascar operațiile engleze continuă, cu scopul de a obține puncte de sprijin pentru asigurarea transportului pe drumul maritim al Capului și pe cel ce trece spre Egipt, prin Marea Roșie.

Redactor responsabil
ION BOZDOG